

SLOVENSKI NAROD.

Izdaja vsak dan, izven ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraja, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah ta za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Volilni shod v Rojani pri Trstu

31. avgusta 1873.

[Izv. dop.]

V nedeljo 31. avgusta je bil sklican shod slovenskih volilcev tržaške okolice v prostoru rojanske čitalnice pri Trstu, zavoljo postavljenja kandidatov za mestni in za državni zbor. Prišlo je k temu shodu čez 100 volilcev, sami odlični možje; slovenski centralni volilni odbor v Ljubljani pa je bil zastopan po svojem predsedniku, g. dr. Vošnjaku, kateri je bil od navzočih z veliko simpatijo pozdravljen.

Zborovanje se prične ob 10. uri dopoldne. G. Ivan Nabergoj, posestnik v Proseku in deželni poslanec nagovori zbrane volilce ter se jim zahvaljuje, da so v tako velikem številu prišli k shodu. Potem nasvetuje za predsednika g. dr. Vošnjaka, kateri je prišel k shodu na prijazno vabilo osnovalnega odbora.

Volilci pritrdijo z živahnimi živoklici.

G. dr. Vošnjak izreče sicer željo, da bi eden domačih mož predsedoval, a na občno željo prevzame predsedništvo. Potem nagovori volilce in v kratkih besedah razloži imenitnost volitev za državni zbor. Volilni red je za Slovence sploh, še posebej za slovenske okoličane neugoden. Trst z okolico ima voliti štiri poslance; od teh spada samo eden na okoličane in še pri volitvi tega se udeležuje četiti volilni razred. Vendar slovenski okoličani v tej skupini gotovo zmago, ako volijo složno svojega narodnega kandidata. Slovenci se imamo povsod boriti za svojo narodnost; ta boj je tem težavnejši, ker smo razcepljeni v toliko dežel in

deželic. Zedinjeni vsi v eno deželo, kako hitro bi si opomogli v dušnem in materialnem oziru! — Prva točka posvetovanja so volitve v državni zbor.

Gospod Gustinčič, posestnik, poprime besedo in nasvetuje za kandidata v državni zbor g. Janeza Nabergoja. Ta se je vselej pokazal kot pošten značaj; boril se je neustrašeno za naše svete pravice v mestnem zboru. On ljubi svoj narod in je, če treba, pripravljen se zanj žrtvovati. Njega tedaj volimo za svojega poslanca.

G. Nabergoj nastopi; vsi volilci vstanejo in mu navdušeno kličejo Sláva in živio!

Gospod Nabergoj govori blizu takole: Dragi mi volilci okoličanski in mestni! Zahvaljujem se vam za čast, katero mi skazete in za zaupanje, katero stavite v mene. Vidim in sem prepričan, da vsi želite, da ako zmagamo mi pri volitvah, zastopam tržaško okolico na Dunaji. Tudi jaz gorko želim, da bi imela okolica na Dunaji svojega zastopnika, kateri bode okolico zagovarjal in terjal za njo tiste pravice, ki jej gredo. Reči vam moram, dragi rojaki, da je mene vedno v življenji vodila ljubezen do našega naroda, in narodni čut; eno samo željo imam vedno, blagor naroda. Zato hočem tudi od zdaj vedno in zmirom stati trdno. Ne uboštvo, ne denar, ne stopinje dobrih služeb me ne more odvrniti od mojega pota, po katerem hodim pošteno vse svoje življenje in, katerega nikdar popustil ne bodem. Okoličani! popred nij nobeden vnanjih naše okolice poznal; bilo je vse mrtvo; zdaj pa smo si priborili toliko, da smo tudi mi faktor, na katerega se obračajo oči naših bratov in naših nasprotnikov. Bili smo pod-

jarmljeni; nobeden se nij smel pritožiti, ko nas je krivica tlačila, ko nas je zatiral Lahn in Nemec; zdaj pa, dragi okoličani, ako bomo mi tako srečni, da bomo imeli na Dunaji svojega zastopnika, se more s časom vse na bolje obrniti, ker bo nas zagovarjal neodvisen, in bo vsaj terjal pravice, katere nam pripadajo. Da bo to resnica postala, da bo zmagal slovenski poslanec, treba je delati vsak v svojem kraju na vso moč. Da tu vsi delamo in spodbujamo volilce, to je imenitno za našo prihodnost. Prestati bo treba, to se ve da, dosti sitnosti od naših krutih sovražnikov in nasprotnikov naše krvi, oni bodo nas plašili in zmerjali, grdili in celo nam žugali; ali vse to nas res ne sme ostrašiti. To delajo naši sovražniki in tisti, ki z njimi vlečejo le za to, da bi nas premagali. A ne bodo nas, ako bog da in sreča junaška. Da nas pa ne premagajo, treba je poleg dela tudi sloge. Složno in edino moramo delati. V Avstriji gre vse le počasen, ali celo rakov pot. Vlada ladija je tako zavožena, da le s pripomočjo federalistov je more krmilec zopet v pravo zavetje spraviti. V Avstriji pa je med narodi največ federalistov, kateri pa so po krivem volilnem redu tako razdeljeni, da le z veliko zmago zamoremo v državnem zboru si večino pridobiti. Federalizem je edina sistema, po kateri se more država rešiti, in jaz stopim pred vas kot slovenski narodnjak in federalist. V federalizmu pa so zopet dve stranki, naprednjaška in nazadnjaška, ali „pravna“ stranka, t. j. prva želi napredek in poboljšek vsega, a druga le staro želi ohraniti kakor je pred bilo; to zadnje bi bilo pa za nas slabo. Zato se jaz držim naprednjaške narodne stranke, ker sem

Listek.

Meta Holdenis.

(Roman, francoski spisal Viktor Cherbulien.)

Poslovenil Dav. Hostnik.

Četrti del.

X.

(38. nadaljevanje.)

Teško je, gospa, narediti dobro sliko; a ipak, ako se človek potruži, se mu včas pospeši. Nič menj teško nij rešiti potapljačjo se žensko; ako je človek dober plavalec, posreči se mu. Plavati se navadi, kakor se navadi slikati; a ima neko umetelnost, ki se ne da učiti, niti naučiti, ker nema gotovih pravil: zove se umetelnost življenja. Znabiti imate vi o tej stvari boljše nazore; jaz sem se prepričal po lastnej izkušnji, da je gizdava smelost, kalkulirati in voditi razmere tega sveta. Ne pričakujmo od filozofije, da bi nas naučila, kako vladati osodo, svojo ali drugih. Tej filozofiji mora pa še starost

pomagati! To je najina osoda, gledite, gospa, kar nama pa ne brani, da ne bi živela sto let, in bila do konca prav modra in srečna.

Popustiti čem svoje premišljevanje, ter zopet nadaljevati povest. Gospa Mauserre mi je bila obljubila, da bode skušala pomagati svojo tugo, da se bode od drugega dne naprej odpovedala svojej migrčni in svojemu sklepu. Ta trud se jej je zdel kmalu prevelik, kljubu mojim svetom si je ubila v glavo, da se bode zopet naredila bolno ter ostala v svojej sobi; manjkalo jej je srčnosti, dejala je, prenašati nekatere poglede, kjer je mislila, da bere svojo sodbo.

Gospa d' Arci gre k njej, da bi zvedela od nje nove vesti. Nij je bila treba dolgo izpraševati, kaj se je zgodilo. Čez pol ure potem me sreča: — Cesar ste se najbolj bali, se je zgodilo!

— Da, jej dejem, dobro da se nam ne more ničesa očitati.

— A kaj čemo zdaj storiti?

— Nevihta se napoveduje; glejmo, da pridemo pod streho.

— Hočete-li delati z nami?

— Gospod d' Arci, jej odgovorim, bode meni zaveznik, ki me bo kompromitoval; midva pojeva taisto arijo, a tekst nij taisti. Jaz vam dajem prostost nazaj, draga gospa; pustite jo tudi vi meni.

Zapusti me, malo osupnena zaradi mojega diskretnega tavanja. Nekaj ur pozneje gre gospodičina Holdenis na teraso s se svojo gojenko, ki se je uže dobro počutila. Meta se vsede na klop, ter gleda Lulo, ki je okolo skakala. Gospa d' Arci se spreha na roki svojega soproga v nekem drugem delu vrta; a urno ga zapusti, gre naravnost k Meti, proseča jo na razgovor. — Draga mala, reče otroku, pojdi se malo naprej igrati; te bodevi takoj poklicali.

— Meni sme le ena osoba zapovedovati, odgovori Lulu, posvetovaje se z obrazom guvernantinim, katere oči jej pomignejo, naj odide. Takoj sluša.

prepričan, da le napredek, omika in svoboda more narod srečniši in večji storiti. —

(Občinstvo sprejme zadnje besede z burnimi klici: živio Nabergoj!)

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. septembra.

O volilnem gibanju nij posebnjeje-ga poročati, nego veliko javkanja in tarnanja v vseh nemško-ustavovernih listih o veliki apaliji in malomarnosti, ki v očigled volitev vlada tu in tam med nemškimi volilci. In vendar so ustavaki od volilne reforme čudeže pričakovali, kako jim bode staro sokrvice sfrišala. — Volitve same bodo, če „N. Fr. P.“ prav poroča, razpisane 10. ali 15. septembra, prve dni oktobra pa bodo že volitve volilnih mož v kmetijskih občinah.

V očigled vsega tega opominja „Politik“, kako krivo je razdeljenje volilnih okrajev, kako imajo Nemci povsod več poslancev nego Slovani, kako se je veliko posestvo nasproti kmetom protežiralo, ustavovernim trgovskim zbornicam se je dala pravica voliti, neustavovernim pa ne, kako je cela volilna reforma izdelek samo ene ustavoverne stranke. Ako torej ustavoverci jamrajo, da utegne kljub temu rečem vendar tej ustavi protivna federalistična stranka zmagati, potem ustavoverna stranka nikakor nij opravičena vladati, to so stvarniki nove volilne postave sami dokazali.

O „Mladostovencih“ si teta „Tagespott“ stare zobe lomi večjidel z veliko nevednostjo naših narodnih razmer in oseb, pa tudi z veliko ustavoverno-nemško aroganco.

Vnanje države.

Ruski general Kaufmann poroča ruski vladi: Rod Jumundov se je branil, plačevati davek, ter je napadel dvakrat v pobiranje davka odposlane vojake; a bili so Jumundi tepeni, ter so zbežali v puščavo. Ko se je general vrnil s svojega nadzorovanja, je prišel velik del Jumundov nazaj in je začel plačevati davek. Rusom sta ubita dva častnika in osem mož, ranjeni pa štirje častniki in 38 mož.

Francoski minister notranjih zadev je naročil prefektom, naj izpolnjujejo prepoved tikoma demonstracij, ki jo je dal njegov prednik.

Klerikalni „Monde“, ki se tepe s razvpitim kolegom „Univers“ za palmo višje blaznosti, je iznajdel pred malo časom novo

dogmo, ki jo tako-le formulira: „Kralja po božji milosti ne manjka samo Franciji, nego celi Evropi, da, cerkvi sami ga manjka. Prepričani smo, da je preganjanja cerkve v Italiji, Nemčiji in Švici konec, da le francosko kraljestvo, ta najstarejša hči cerkve, svoji materi pomagati more.“ Kaj ne, izpodbudno?

List „Semaine financière“ trdi, da bo vlada 4. septembra plačala ostanek vojskine odškodnine, to je, 250 milijonov frankov, z obresti vred. — Thiers pride te dni v Nancy.

Španjski kortesi so začeli premišljavati, ali bi odložili seje, ali ne. Vlada bode baje odposlala ladije, ki bodo izljudjale orožja za Karliste opoverale. — Pri Perpignanu na granici se je prikazalo nekaj republikanskih prostovoljcev iz Muge. Nekaj jih je prodrlo na francosko zemljo, da bi poiskali karlistovskih ranjencev. Kmetje so se protistavljali; prostovoljci so nekatere kratki ustrelili, pa so zopet šli čez mejo nazaj.

Italijanski minister notranjih zadev je oddal na prefekte okrožnico, v kateri jih podučuje za možni slučaj, ko bi delavci naredili „strike“. Instrukcija pravi, da hočejo internacionalci povsod i strike vzbuditi, da naj uradi na to gledajo, da se povsodi postava izpolnjuje.

Nemški cesar obišče Dunaj v sredi oktobra. Knez Bizmark ostane tako dolgo v Berlinu, da uredi najvažnejša vladna opravila.

Ker mandati deželnih poslancev trajajo do novembra, se bode hiša poslancev še le v oktobru razpustila, in potem se začne nove volitve.

Dopisi.

Iz Vipavskega 28. avgusta. [Izv. dop.] V našej Vipavskeji dolini imamo dvojno sušo; elementno in politično. Prva žuga nam ugonobiti večji del naših pridelkov, a druga nevarna je našemu prostemu ljudstvu. — Bližajo se nam toliko važne direktne volitve, a naše prosto ljudstvo se za vse to premalo briga. Zakaj tako? — Zato, ker pod duhovensko hegemonijo spi trdo spanje malomarnosti. Z nekaterimi ljudmi dela kak fannatik kot deklica s „cunjasto punico.“ Hvala bogu, da se število taci reakcionarjev od dne do dne bolj manjša! Po nekaterih naših kmetijskih volilnih krajih bodo pa „klerikalci“ toliko časa zmagovali, dokler bodo ljudje nevedni ostali in zato govorili: „Nam bodo že „gospod“ povedali, koga naj volimo.“

Koga da „gospod“ takim povedo, to si lahko mislimo. Kdor za-nje dobro obeta, tega narodu vsilijo. Nasproti pa moram reči, da šteje naša dolina obilo taci mož, ki razumejo duh našega časa, ter jim nij neznano, da človek ima prosto voljo in razum. Čuje se že sem ter tje: „Kaj ima duhoven z našimi zadevami opraviti! — V cerkvi ima on svoj prostor!“ Pač istina! — Da bi že pač enkrat sprevidelo naše slovensko ljudstvo, kdo je prijatelj mu! Oni gotovo ne, ki ljudem vedno zatrjuje, da se posti, a sam je pa vinskemu sodu enak! Onim pa, ki naj raji store, kar jim „gospod“ svetovajo, ta-le faktum. Nekemu, na Notranjskem služočemu učitelju rekel je duhovnik: „Kar pa „štolo“ zadene, ravnala se ne bodeva po nikakoršnem predpisu. Čem več bodeva potrebovala, tem več bodeva računila!“ Ko je pa učitelj od necega pogreba postavno nekaj čez 3 gld. računil, med tem, ko je duhoven pogreb necega otroka okolo 7 gl. zarajtal, zarežal je „pravični“ duhovnik v sveti jezi nad njim: „Več ne smete rajtati, kakor 2 gld., če ne vas bom dekanu tožil!“ To se je godilo pred sedmimi leti. Ne vem, ali so nekateri „gospodje“ dandenes že kaj bolj „pravični“, ali ne! — O vi, ki se mastite s trdimi žulji našega naroda, med tem, ko mu vedno post oznanujete, kako morete z dobro vestjo Najvišjemu vsak dan darovati kruh in vino, ter prejemati Njega, ki je rekel: „Kdor zatira uboge in udove, tega greh vpije v nebo!“ Vendar pa, kakor povsod, nahajajo se tudi med duhovni možje, katerim je glasilo: „Unum est necessarium.“ Moža s tem glasilom, gotovo vsakdo spoštuje. Pa boste rekli: „Duhoven se mora s politiko pečati, naša vera to zahteva!“ Naj bi bilo! Ali spominjam se, da je Kristus rekel: „Moje kraljestvo nij tega svetá.“ Torej vi služabniki božji, naj ne bode tudi vašá politika tega sveta, nego politika za oni svet, katero s tem najbolje spolnujete, da skrbite za vam izročene duše. Le to vam je dolžnost, ako ste pravi služabniki Jezusovi. Vam je izročena duša, a državi telo. —

Iz Novega mesta 28. avgusta. [Izv. dop.] Zadnji dopis iz našega mestica je slovenskemu svetu žalostne resnice glede odgojevanja in izobraženosti naših deklic nepristransko svetu prijavil in marsikomu izmed

— Ta deklica je čisto v vašej oblasti, deje gospa d' Arci; kakor hočete vi, tako dela.

— Jaz jo zelo ljubim, gospa; to je moja cela tajnost.

— Prepričana sem, gospodičina, da ste ravno tako ljubeznivi, kakor razumni; zato mi dovolite neko prošnjo, ki potrebuje delikatése vaših občutkov. Vi brez dvoma slutite, kaj vam mislim povedati.

— Ne, gospa; a pripravljena sem, vas poslušati.

— Blizu tukaj živi ženska, ki je zelo nesrečna; vi ste, ne da bi hoteli, uzrok njene trpljenja. Bodi prav ali ne, pazljivost, ki vam jo izkazuje moj oče, vdihnila ji je malo ljubosumnosti, in ker je zelo občutljiva, misli si stvar malo prebudo, tega sem sigurna. Ali ne boste nič storili, da jej daste nazaj pokoj in srečo?

— Kaj pa morem storiti, gospa?

— Oditi, prej ko morete; tako boste nesli soboj naše čislanje in naše obžalovanje.

— Vam je-li gospod Mauserre rekel, objaviti mi odpust? Slušati čem z veseljem. Verjemite, iz srca bi rada zapustila Charmilles; tudi jaz sem zelo nesrečna tukaj.

— Oče mi nij ničesa zapovedal, gospodičina.

— Pojdite k njemu, gospa, in prosite ga, naj mi zapové oditi; zelo priznatna vam bodem.

— Je-li treba čakati tega povelja, gospodičina? Vam-li srce ničesa ne velevala?

— Da bi bili boljše podučeni, gospa, vedeli bi, da me je gospod Mauserre prisilil do obljube, tako dolgo ostati, dokler bode on hotel.

— Osupnili ste me, gospodičina. Taka obljuba vas je v stani, še eno uro držati v hiši, kjer ste, ne da bi hoteli, zasejali razpor, zmoto in tugo?

— Jaz sem dala besedo; in prelomiti je ne morem tako malomarno.

— Mislila sem, deje gospa d' Arci go-

reče, da nam dolžnost velevala, male obljube žrtvovati velikim stvarjem.

— Morebiti pa nemavi taiste misli o dolžnosti, odgovori sladko. Vi imate svojo vest, jaz pa svojo.

— Vaša je tajnostna, gospodičina; obup gospe Mauserre je čisto nič ne vznemirja.

— Vi ste smeli v vaših obsodbah, gospa. Prašajte gospo Mauserre, povedala vam bo ona, sem-li indifirentna za njene skrbi in tuge; potem pa, ker menda mislite, da sem vam dolžna računa o svojem obnašanju, vedite, da sem jaz sama zarotila se prositi odpusta, in doseči ga.

— Istina, gospodičina? Eh bien! hočete-li vedeti, kaj bi bila jaz storila na vašem mestu? Jaz bi bila molčala ter odšla.

— Ah, gospa, kar hočem naj storim, vi boste še vedno kaj povedali. Ponosna justica komtése d' Arci misli, da jej nij treba pravičnej biti revnej ženski, ki nij nič in nema nič. K sreči je nad oblaci najvišji

tukajšnjih prebivalcev prav iz srca govoril. Naj bo meni dovoljeno, da o stanju našega gimnazija nekoliko besedij spregovorim, in naše ljubeznjive pravničarje ne v luč bengaličnega ognja, no v luč resnice postavim, da si jih more slov. svet prav „in natura“ ogle dati. —

Naš gimnazij je že od nekelej kot naroden po svetu slovel in to po pravici; a počela je slava pešati in ginjevati, tako, da če gre takim potom dalje, v malo letih človek reči more, na novomeškem višjem-realmem gimnaziju je pala narodna zavest in palo narodno mišljenje pod klop. Marsikateri čitatelj bode morda neverjetno z glavo majal in iskal po vzroku te žalostne in vendar le preresnične prikazni. Naj glavni razlog tega revnega stanja malo pojasnim. Gimnaziji so zavodi, kjer se prvi in glavni temelj za izobraženje, za značaj in življenje v srca mladine poklada, ali bi se vsaj pokladati moral. Tu se mladina lahko za vse lepo in vzvišeno pridobi, se jej ljubezen do mile domovine v srce cepi; ali se pa mesto narodno mišljenje vzbuja, le zatira in se nazori mladini podajejo, po katerih ne more nikoli do omike in napredka dospeti. In res, pri nas gledajo gospodje „pravničarji“, t. j. očetje frančiškanskega reda, ki so učitelji na gimnaziji, bolj na to, da ostane mladina brez omike in izobraženja, kakor da bi se jej dostojna sredstva v dosego omike podajala.

Dokler so gg. frančiškani sami izključljivi gospodarji gimnazija bili, skrbeli so še malo za izbujenje narodnega mišljenja med mladino, akopram so jej na potu do omike, napredka in svobode vse mogoče zapreke delali, ker bili so sovragi omiki, od katere si za se le malo dobrega obetajo in temu dosledno povsod zoper njo postopajo. Narodna zavest je vsled pridnosti mladine bolj in bolj razcvetela in se širila. Ko so pa l. 1870 frančiškanski očetje vodstvo gimnazija izgubili, postali so kaj čudnega obnašanja. Eni izmed njih so strokovnjaki in ne samo gimnaziju, no tudi mestu v diko bili; ti so prej za povzdigo narodnega mišljenja skrbeli, in mladeniče, ki so v nemčursko šolarišče silili, domovini oteti skušali in jih res večkrat pred politično smrtjo rešili. Sedaj pod vodstvom ponemčenega Čeha, dr. Zindlerja, zbali so se hipoma narodno mišljenje vzbujati in mladež za domovje navduševati,

sodnik, ki gleda taistim očesom velikaše, kakor reveže.

— Ako bi konči gospa Mauserre vašega odpusta ne dosegla deje gospa d' Arci, kojoj je ta trdovratna miloba čedalje bolj motila.

— Dosegla ga bo, ne dvomite, seže jej, na pol smejlaje se, v besedo. Volite imeti malo potrpljenja; jutri ali pojutrišnjem se vrnem v svoj nič, in vi boste za zmiraj oproščeni moje neugodne navzočnosti.

— A, mislivi si, prosim vas, da gospa Mauserre, ki je menj duhovita, menj zmožna pregovoriti koga kakor vi, gospica, in ki ne upa nič umetelnosti, dobiti svoje procese s priročnimi priliznenostmi; mislivi si, pravim, ko bi se ona vedla tako nerodno, da bi se jej ne dalo prav; — ali smem vedeti, kaj bi vi storili?

— Prosila bi boga na kolenih, pa bi mi povedal, reče vzdignovša oči proti nebu.

(Dalje prih.)

ker niso se hoteli velikemu gospodu direktorju „zameriti.“ Zato, ker se ti gg. očetje boje ljubezen do domovine mladini vnemati, peša narodna zavest, in zato, ker imamo Nemca za vodjo, ki nij pri nas na pravem mestu, kar je „Slov. Narod“ pri njegovem imenovanju za tukajšnjega vodjo v temeljnih sestavih dokazal. Drugi in glavni razlog, da med mladino ne nabijamo več tistega iskrenega rodoljubja, kot je bila pred leti, je pa nespametno ravnanje pravnikaških frančiskanov, ki so učitelji na gimnaziji.

Ti gospodje, ki niso nikoli prijatelji cele omike in svobode bili, ki so kot gospodarji gimnazija, samo na to pazili, da je revna gimn. knjigarna kolikor možno veliko knjig „življenja svetnikov in svetnic“ in onega le „pobožnega“ zadržanja dobila i je to suboparno, pomanjkljivo „dušno pašo“ ukaželnej in ukapotrebnej mladini podajala, ti gospodje so v najnovejšem času še dalje zabreli. Ko smo zastavo z napisom „vse za narod, omiko in svobodo“ razvili, stopili so brž v vrsto naših nasprotnikov in postali so vredni zavezniki pravnikaške falange! Od tega trenutka so počeli zoper čitanje slovenskih za omiko, svobodo in napredek borečih se novin na vso moč divjati, in čestite, vse za narod in njega blagor žrtvujoče rodoljube s takimi pridevki nadarjati, katerih bi se vsah izobraženec, tem bolje pa učitelj sramovati moral. Prejšnja leta so samo francoske, angleške in druge modrijane „osle“ in „erzlugnerje“ imenovali, sedaj so bolj radodarni postali; tudi vrle narodnjake, ki so delali in še delajo za blagor naroda, psujejo in jih mladini kot volkove v ovčjih kožah slikajo in jih „ex katedra“ anatemizirajo. In za kaj tako počenjajo? Za to, ker se drznejo naprednjaški rodoljubi in naše misli, nego oni sami slabo učeni, nče in trdijo, da je edino dobro. Postala jim je od nikogar jemana „vera“ dražji biser, nego narodnost in rajši se bodo za nemčurja klerikalca potezali nego za svobodoljubnega Slovenca. Rajši papizmu in sovragu v roke, nego liberalnemu Slovencu, si mislijo oni, in temu dosledno ravnaajo.

Nehote mora človek vskliknoti, kam pelje tako pregrešno in nepremišljeno početje?! Ne zadosta, da se tako že na gimnaziji po sedanji uredbi premalo potrebne in preveč nepotrebne hrane mladini poklada, da se jej pot do omike zatvarja, da se jej še edina misel do svobode prepoveduje, — tudi narodna zavest in ta na podlagi omike in svobode se zatira in zadušuje. Gospoda pravnikaška pozor, ako nečete, da vas prej ali poznej, ravno ta mladina, do spoznanja dospesva, ne bode rotila! Pazite gg. očetje rajši da se narodna zavest vzbuja in širi, kakor pa da psujete inteligentne svobodoljubne narodnjake. Na ta način kot zdaj, delate domovini le na kvar, in ne na korist!

Iz Zagreba 29. avg. [Izv. dop.] Cele tri dni so naši zastopniki trebali, dok so se v stranke porazredili. Denes stoji konstelacija tako-le: središnja ali „nagodbena“ stranka šteje kakih 50, Mankančeva levica 11, Rauchova desnica pa 9 zastopnikov. „Nagodbenjaki“ imajo tedaj kompaktno večino celih dveh tretjin v saboru. Sprejetje nagodbe je pri tem takem popolnem zagotovljeno. Nagodbenjaki storili so klub, ki je po posebnih pravilih osnovan. Nagodbenjaški klub — jaz ga imenujem nagodbenja-

ški zato, ker se je „in prima linea“ za sprejetje nove nagodbe storil — bode v prihodnje za naš sabor to, kar je Deakov klub za ogerski državni zbor. Od Rauchijancev so prestopili četirje veliki župani v nagodbenjaški klub, in sicer Dutkovič, Kiš, Kraljevič in Maljevac. Nasprotno so pa iz nagodbenjaškega, ali poprejšnjega narodnjaškega kluba k Mankančevim levičarjem prestopili dr. Rački, dr. Dežman, Odjič in Tureli. Dr. Mankanec, dr. Rački in dr. Dežman so pa v nagodbenjaškem klubu rekli, da bodo prihodnjo vlado podpirali, če bo poštna vlada. Nagodbeno vprašanje, ki pride prihodnjo sredo v razpravo, se tedaj kot* afirmativno rešeno smatrati more. Za rešiti je sedaj samo še strogo osobno vprašanje, namreč to: kdo bo naš ban, kdo naš minister, in kdo banovi doglavniki? — Denes je bila druga saborska sednica. Dr. Mankanec je interpeloval vlado, kaj je storila v izvedenje saborskega sklepa iz zadnjega zasedanja, da se imajo Rauchove pravde revidirati? Vlada o tem vprašanju nij celo nič storila, za tega radi smo radovedni, kakšen bo njen odgovor. Baron Rauch, ki je bil v sednici pričujoč, repliciral je dr. Mankencu, da nema čisto nič proti temu, da se pravda o Lonjskempolji revidira, marveč da mu je drago to, da se bo vsaj videlo, da ta hudič vendar nij tako črn, kakor se slika. Na druge svoje pravde o limitu-soli, o Stubiških toplicah, glede imanja Vukšincev itd. je pa celo pozabil, ta naš „ehren“ Rauch. — V Ivaniču je bil včeraj narodnjak dr. Šram na mesto neverificiranega Raiča za narodnega zastopnika izbran.

Sinoči je prvokrat nastopila v našem gledališči Ljubljanka, gospodičina Neugebauerjeva v vlogi Faustove Marjetice. Glede njenega petja je kritika v tem složna, da ima prav prijeten glas, da je srečno zmaga la vse težejše partije svoje vloge, ter da je jako dobra akvizicija za naš oder. Kar se jej po pravici spočituje, je to, da nema igre, t. j. da se še premalo čuti domačo na odru, da je v teatralnem kretanju še nekamo nerodna.

Iz Beograda 27. avg. [Izv. dop.] V petek smo praznovali rojstveni dan kneza Milana a ujedno i dan njegovega stopanja na prestol, kajti lansko leto na današnji dan prejel je knez Milan kao IV. vladar iz doma Obrenovičev iz rok namestnikov upravo zemlje v svoje roke. Ob 9. bila je služba božja, na katero je došel knez v ruski uniformi, in vsi konzuli stranih sil. V nedeljo popoldne ob 4. pak je odpotoval knez na brzoplovnej ladiji „Neptuni“ v Beč, spremljan od svoje svite. Z njim ide Filip Hristič, srbski zastopnik v Carigradu. Do ladje so spremili kneza ministri in sovetnici, a ko se je ladija odmaknila od obale, pokali so topovi z grada, in iz mnogobrojneg sveta zazorilo se „živio gospodaru“ — „sretno se nam povratio gospodaru.“

Pred svojim odlaskom izdal je knez sledečo proklamacijo: Mome dragome narodu. Omajuci potrebu da podjem za nekoliko nedelja u strane zemlje, obznanjujem dragome Narodu Srbskom, da će Me za vreme odsustva, v vršenju knjažeske vlasti, zastupati u slučaju potrebe, Moj Ministarski Sovet po upustvima, koja sam mu Ja izdao. Praštajući se ovim na kratko vreme sa milim za-

vičajem, preporečujem Moj dragi Narod i u ovoj prilici milostivom zakrilju Svemogućega. D.

Domače stvari.

— (Zbor ljubljanskega katoliškega društva) je bil zadnja nedeljo 31. avg. ob 6. zvečer. Kot kuriozum naznamo, da je večni kandidat, znani stari gospod, penzionirani **C. Kr.** stavbeni svetnik Potočnik, izvrstni prijatelj policaja Ahčina, izbral si to društvo kot „refugium candidatorum“, da bi vendar kje kandidiral bil. Zato je govoril in rekel, da je ves in cel za „rechtspartei“, in prosil, naj ga kandidirajo na Dolenjskem. „Ad notam“ ga je vzel potlej „bezirksberger“ katoliškega društva, znani mizar Regali. Torej imamo novega Irkiča. Navzočnih je bilo 30 udov, med temi 20 duhovnikov. Tabakar Pirnat je otrobe vezal o „Slov. Narodu“, katerega možanec niti razumeti ne more. Sploh je bilo baje prav humoristično.

— († Anton Lesar), ki je bil tajnik slovenske „Maticе“, korektor „Novic“ in spisatelj kuharskih bukev in nekaj drugih večidel molitevskih knjižic, je umrl predvčeranjem v nedeljo. Imel je dalje časa bolezen v želodci, menda raka. Bil je velik in strasten sovražnik našega lista in svobodomiselne slovenske stranke sploh. Smrt poravná vse račune, zato bodi i njemu zemljica lahka.

— (Gosp. Ulagá), urednik „Slov. Gospodarja“ je v četrtek po noči ob 11. iz Bleda v Ljubljano prišedši, menda v temni ulici nesrečno pal in si kolensko jabelko (kniescheibe) razbil tako, da leži zdaj v hotelu „pri slonu“ v Ljubljani.

— („Nobel škandal“) godil se je v soboto popoldne v zvezdi, kjer so se trije mladenči „aus der feineren Welt“ iz neznanega vzroka (brž ko ne zavoljo kake deklice) spoprijeli in po kratkem besedovanji jeli kavšati, kakor španjski petelini. Tepeni so bili sicer najpopreje klobuki, a potem so se jeli tudi prav po angleški „boksati“ in s palicami udrihati, da se je po celem zvezdi razlegalo. Gospodov čuvajev v uniformi nij menda nobeden zapazil te „betrachomyomachije“, da bi bil pomiril junaške mladenčce.

— (Mestnemu magistratu.) Kako je to, da ob tržnih dneh delavci ljubljanskega magistrata na starem trgu popravljajo tlak? Ljudje ne morejo po starem trgu doiti, in zaradi tega nij čudo, da kupčija stoji. Mislimo, da bi se magistrat smel malo ozirati na kupce in na ljudi, in bi vsaj ob tržnih dneh dopoldne tlakanje vstavil. Sicer pa magistratovi delavci delajo, kakor bi se jim sanjalo.

— (Petindvajsetletnica odpravljenja tlake in desetine.) Od sv. Krištofa pri Laškem trgu se nam piše, da bodo tamošnji kmetje prihodno nedeljo 7. septembra slovesno obhajali pet in dvajset letni spomin odpravljenja tlake in desetine. Naj se to godi tudi v drugih slovenskih krajih.

— (Ponarejalci denarja.) V petek zvečer so se zaprli v Mariboru trije mladi fantje iz Krlhoga in iz Tomina. Ponujali so krčmarju, kjer so pili, da mu dadó, kolikor hoče, papirnatega denarja za polovico nomi-

nalne vrednosti. Krčmar kupi dva lista po goldinarji, da ju je mogel pri sodnji pokazati. Posnemanje je strašno okorno.

— (Domači regiment) Hartung se je peljal čez Maribor v Ptuj k vajam.

— (Iz Kamnika) se nam piše: Ker se naša čitalnica s 1. kimovcem preseli od Graškega, kateri jej je vedno nasprotoval in delal njej na kvar, v hišo g. Rode-ta na trgu št. 69, se mora prihodnja veselica, katera bi imela biti 31. t. m. v prid nesrečnim Dolenjcem, preložiti zaradi preseljevanja. Kdaj se napravi beseda in njen program se naznani pozneje. — Graškemu, ki je čitalnici tako dobro postrezal, (?) ker je skušal odpojeti društvenike moramo tudi izrekati hvalo, kakoršno si zasluži. Odbornikom pa, ki so tako krepko postopali in delali, da se je rešila čitalnica daljni neprilicnosti, izrekam presrečno zahvalo.

Razne vesti.

* (Na Laškem) v Bustu je bila dekliška šola že v zelo slabem stanju, vsaki čas se je bilo bati, da se bo zrušila. Kljub prošnjam in zahtevanju učiteljice Karoline Bianchi se župnik Giacomo Botti za popravilo še zmedel nij. 17. avgusta se je zbralo nad 100 deklic v prvo in drugo nadstropje. Naenkrat se začno tla podirati in pokopljejo uboge deklice pod razvaline. Kmalu priteče veliko ljudi na nesrečni kraj, da bi nesrečnicam pomagali. Trobil se je generalni marš, da bi prišli vojaki, in gledalce razpodili. Kmalu bi se bili s civilisti stekli. Tu zakriči nek mlad mož, da gori v predmestju San Michele. Ljudstvo se je zgubilo tje, in še le zdaj je bilo moč pomagati. Izlekli so dvajset teško ranjenih deklet izpod razvalin, stare od 15 do 18 let. Najstrašnejši prizor pa je podavalo 6 trupel, med njimi dve sestri, hčeri nekega ubogega mesarja. Popu Bottiju se nij nič prigodilo. On in župan Krum sta se hitro izgubila, sicer bi ju bilo razkačeno ljudstvo potolklo. Bottija so takoj zaprli, kajti le njegova skopost je vse nesreče uzrok. Ne da se popisati, kako mu ljudstvo žuga, ako ga dobi.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalesscière du Barry v Londonu.

Odstranjenje vseh bolezni brez leka in stroškov z izvrstno zdravilno hrano Revalesscière du Barry iz Londona, katera pri odraslih in otrokih svoje stroške 50krat v drugih sredstvih prihrani.

Izpisek iz 75.000 ozdravljenj bolezni v želodci, v živcih, v drolu, v prsih, na pljučah, v grlu, v dušnjaku, na žlezah, na ledvicah in v mehurju — od kojih se na zahtevanje posnetki zastoj in franko dpošljejo:

Spričevalo št. 64.210.

V Napolji, 17. aprila 1862.

Moj gospod! Vsled bolezni na jetrah sem bival sedem let v strašnem stanju sušenja in vsakovrstnega trpljenja. Nijsem bil v stanu ne čitati niti pisati; moji živci so se tresli po celem životu, slaba prebavljivost, vedna nespečnost in imel sem zmirom razburjene živce, da nijsem nikjer našel miru, pri tem sem bil tudi silno otožen. Mnogo zdravnikov je svojo umetnost poskušalo, a ne da bi moje trpljenje olajšali. V popolni obupnosti sem Vašo Revalesscière poskusil in zdaj, odkar sem jo tri mesece užival, se zahvaljujem ljubemu Bogu. Revalesscière zasluži največjo hvalo, ona me je popolnem zopet ozdravila, tako, da morem svoje družbinsko stališče zopet zavzimatei. Z iskreno hvaležnostjo in popolnim spoštovanjem

Spričevalo št. 65.810.

Neufchaten (Vogesens), 23. dec. 1862.

Moja hči, 17 let stara, je trpela vsled pomankanja svojih pravih na strašni razburjenosti živcev, imenovani sv. Vidov ples, in vsi zdravniki so dvomili na mogočosti kakšne pomoči. Od tega časa sem

ji, po nasvetu prijatelja, Revalesscière dajal, in ta izvrstna hrana jo je na začudenje vseh, kateri trpečo poznajo, popolnem ozdravila. To ozdravljenje je tu veliko pozornost vzbudilo in mnogo zdravnikov, ki so to bolezen za neozdravljivo proglasili, se zdaj čudi, mojo hčer močno, čvrsto in popolnem zdravo videti. Martin, Officiere Comptable en retraite.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah á 2 gold. 50 kr., in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbuku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Dunajska borza 1. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	95 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	40
1860 drž. posojilo	101	50
Akoije narodne banke	975	—
Kreditne akoije	241	50
London	111	15
Napol.	8	87
C. k. cekini	5	36
Srebro	105	75

Štev. 173.

Učiteljska služba

pri novo ustanovljeni enorazredni šoli v lemlerskem trgu pri Šmarji z letno plačo 400 gld. in prostim stanovanjem je razpisana. Prošnje s potrebnimi dokazi tudi v popolni zmožnosti slovenskega in nemškega jezika naj se do 15. oktobra t. l. sem predložijo. (229)

Okrajno šolsko svetovalstvo v Šmarji dne 27. avgusta 1873.

Prvosodnika namestnik:
Dr. Orozel I. r.

Štev. 189.

Učiteljska služba

razpiše se za enorazredno šolo pri sv. Stefanu. Plače je 400 gld. in prosto stanovanje.

Prosilci naj vložijo tukaj svoje prošnje do 15. oktobra t. l., naj dokažejo njih zmožnosti sploh in tudi popolno znanje slovenskega in nemškega jezika posebno.

Okrajno šolsko svetovalstvo v Šmarji dne 28. avgusta 1873.

Prvosodnika namestnik:
Dr. Orozel I. r.

Zahvala.

Nenadoma sem tekoče leto dvakrat tako nevarno zbolel, da so se moji ljudje najhujšega bali. Vsegamogočni stvarnik mi je življenje ohranil in zopet zdravje podelil. Za to pa se moram tudi še našemu marljivemu in skrbnemu zdravniku, gospodu **Alojziju Wostry-u**, v prvi vrsti zahvaliti. Vi, blagi gospod, ste žrtvovali svoje zdravje za rešitev mojega življenja: Bog Vam plati teški trud in Vas ohrani v polajšanje in pomoč revnega ljudstva! (127)

Na Belem pri Šmarji dne 30. avg. 1873.

Hvaležni

Josip Kunstič.